

heemkundige kring

Meise-Oppem-Wolvertem

Berla

driemaandelijks tijdschrift

nummer 35 maart 1994

Berla

**HEEMKUNDIGE KRING
MEISE-OPPEM-WOLVERTEM
EN OMGEVING**

ZETEL VAN DE KRING :
BERLA vzw.
BRUSSELSESTEENWEG 73
1860 MEISE.

RAAD VAN BEHEER

S. Van Hemeldonck - Van Antwerpen, ere-voorzitster
R. Moyson, ondervoorzitter
R. Moerenhout, secretaris
J. Cornelissen, penningmeester
R. Moreau

P. Carrière
M. Van den Broeck
J. De Cuyper
F. Coene
R. Beeck
A. Jacobs

ONS TIJDSCHRIFT

- verschijnt driemaandelijks
- jaarabonnement & lidgeld 300 frank
- los nummer 100 frs.
- de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage

ASLK 001-1189490-55

BERLA VERZAMELT :

- alle documenten over de fusiegemeente Meise zoals oude weekbladen, knipsels, zichtkaarten, foto's, strooibrieven, affiches, landkaarten...
- alle documenten over inwoners van de gemeente zoals doodsprentjes, familiearchief, foto's, akten van koop en verkoop, kavelbrieven...
- alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu en gewoonten van onze voorouders;
- werp niets weg, contacteer eerst Berla !

ONZE BIBLIOTHEEK EN ARCHIEF

- toegankelijk iedere woensdag van 14u. tot 17 u. (behalve op feestdagen en in de vakantieperiode).

ONZE HEEMBABELAVOND

- iedere tweede maandagavond van de maand om 20 u nodigen wij belangstellenden in de plaatselijke geschiedenis uit voor een gezellige "heembabbelavond" in ons lokaal. Resultaten van opzoeken en andere heemkundige ervaringen kunnen er uitgewisseld worden.

INFO

- voor dringende vragen kan men telefonisch terecht bij :

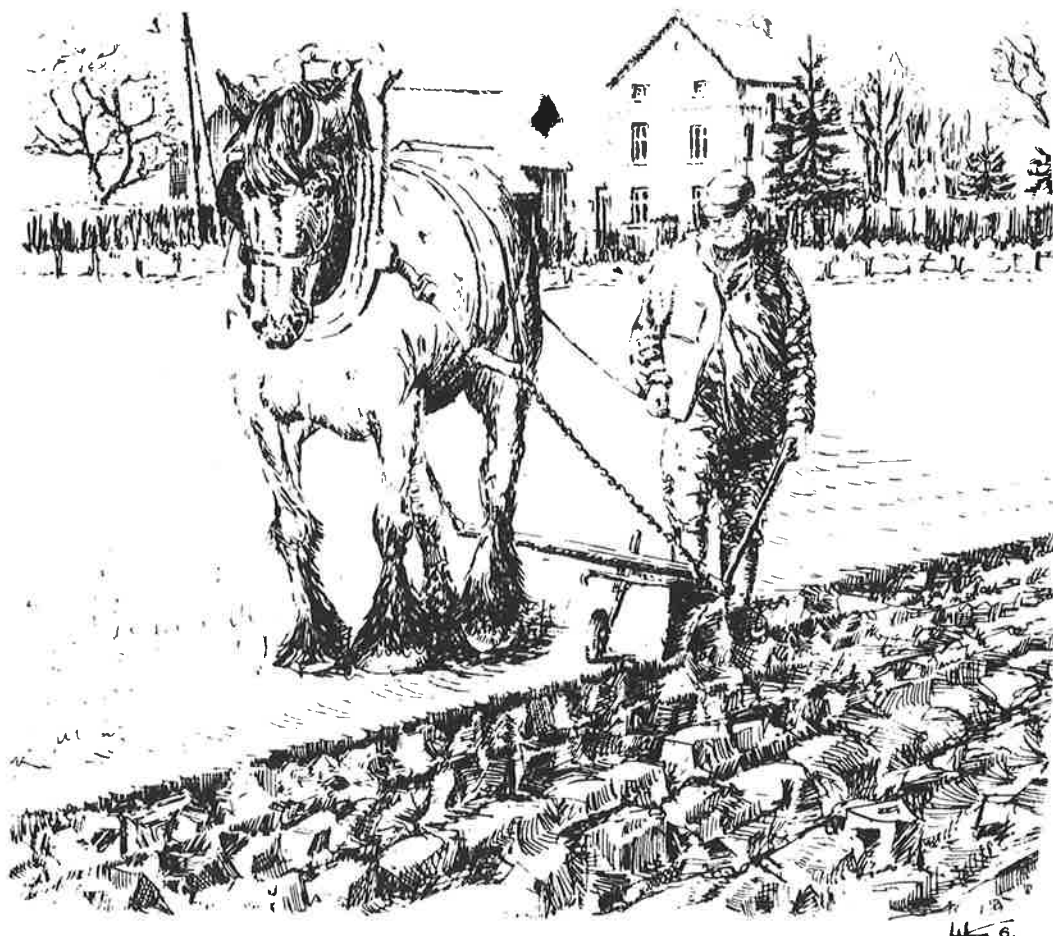
Mevr. S. Van Hemeldonck op 02/269.29.26
Roger Moerenhout op 03/888 00 96.

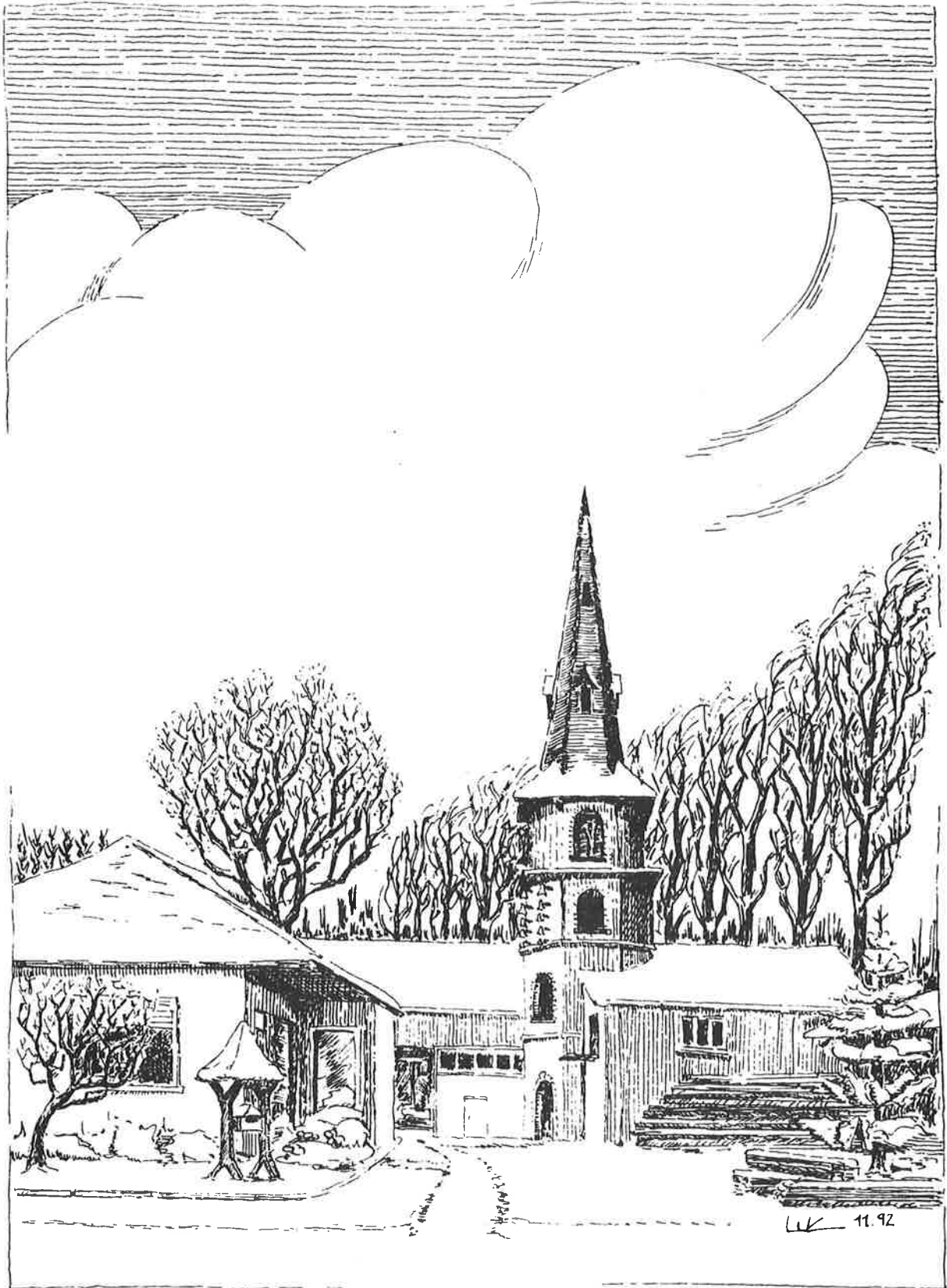
BRABANTS TREKPAARD

*Dan heb ik een poot in het veld gezet,
De andere volgden en met stage tred
Heb ik de ploeg door de voren getrokken;
De aarde gescheurd in kluiten en brokken,
Verfijnd en verkruimeld voor het zaad
Dat straks in elk gleufje nestelen gaat.*

*Dan heb ik het stof uit mijn manen geschud;
Mijn borst met een zweetdronken kop beschut;
De damp uit mijn ziedende longen geblazen,
Die muggen belet op mijn flanken te azen
Ik rook aan de aarde, ik snoof reeds de nacht.
Hoe mild geurt de dag als de stal op je wacht.*

Albert Warlop

SJOETER'S TOREN (WESTRODE)

W. KERREHANS

SJOETERSTOREN teWESTRODE

Westrode, een landelijk dorpje van Meise, heeft een kerktoren waarover men smalend zegt : "Als het regent, zet de toren binnen". Dit schamel torentje verving een iets grotere toren die in 1945 tijdens een zware storm afwaaide. Gedurende meer dan 40 jaar is dit minitorentje de spot geweest van velen uit de omliggende dorpen.

Maar het "torentje met klokje" deed zijn werk en de Westrodenaren waren er tevreden mee.

Het werd ook verwerkt in de logo van het parochieblad en van enkele parochiale verenigingen. Het was ook vele jaren de enige "toren" te Westrode.

Niettegenstaande wij een volk van torenbouwers zijn, denken wij maar aan de Keldermansen van Mechelen-, de Appelmansen en de vele andere, die torens hemelhoog bouwden - is Westrode steeds een landelijk gebied geweest dat nooit een toren van enige omvang had.

Ook de gewone volksmens wil wel eens een toren bouwen. In het toneelstuk : "Tot nut van het algemeen" laat Walter Van den Broeck zijn hoofdpersonage Domien Bonneure, een arbeider van Validek, een toren bouwen. Domien verwoordt zijn idee als volgt : "..en toen kreeg ik een gedacht ; ik zou iets groots maken, iets waar ik jaren mee bezig zou zijn... iets formidabel..." "Maar iedereen lachte hem uit. Maar vroeg of laat valt hunne frank ook. Dan zullen ze nog altijd van Domien klappen, want een toren van vijftien meter hoog, daar kan niemand nevens zien." En Domien bouwde spijs alles zijn toren en deze werd uiteindelijk de toeristische attractie van de gemeente.

Jef is op zoek naar een groots idee.

Jozef Moerenhout, bijgenaamd de Sjoeter, schrijnwerker in massieve eik, is een geboren en getogen Westrodenaar. Hij is gehuwd met Maria de Cock en vader van drie kinderen, zoon Erik en twee dochters Sabine en Wanda. Hij heeft het voorbeeld van Domien gevolgd. Het idee is gegroeid in de lente van 1982, Jef was

toen 49 jaar oud. het moest ook iets geweldig worden, iets mooi, waar iedereen over zou spreken? Maar wat ?

Zijn vader was wagenmaker. Dit beroep fascineerde Jef geweldig. Hij kreeg de liefde voor het hout van kindsbeen af ingelepeld. Hij was pas een jaar of vijf en sloeg er met vaders hamer al lustig op los. Toen hij twaalf was maakte hij op zijn eentje een houten kruiwagen met alles erop en eraan. Vooral het maken van het wiel was moeilijk voor de jeugdige Jef. Hij vertelt hierover : "Ik heb daar lang aan gewerkt, veel van gedroomd en naar gezocht, maar het lukte. Ik heb veel afgekeken van mijn vader."

Op veertienjarige leeftijd ging hij naar de Technische Scholen van Mechelen om schrijnwerker te worden. Toen de leraar van houtbewerking vernam dat zijn vader een wagenmaker was, vroeg hij hem uit over de wagenmakerij. En de leerling gaf nu les aan de leerkracht. Later tijdens een tentoonstelling stelde Jef vast dat die leerkracht deze vaardigheden in zijn programma had verwerkt. Want wie die ingewikkelde verbindingen kon maken en het boogwerk van de velgen van een wiel tot een goed einde bracht, was in staat een goed vakman te worden.

Zijn eerste idee was dan ook een groot houten karrewiel te maken van ongeveer vijf meter doorsnede. Maar dit voldeed hem niet ten volle. Vele andere ideeën gingen door zijn hoofd. Hij droomde ervan dag en nacht, het liet hem niet meer los.

Als jeugdige knaap was hij tijdens de oorlog te Londerzeel, toen door de Duitsers de klokken naar beneden werden gehaald. Jef slaagde erin tussen de werklieden door te glippen, de wenteltrap op, om helemaal boven in de toren te gaan kijken. Hij vertelt hierover : "Ik was aan de grond genageld, de eiken balken, waar de klokken aan hingen, dat was iets enorm. Die balken waren wel veertig centimeter dik. Ik kroop nog hoger, tot in de spits. Het was er donker maar toch zag ik tot mijn grote ontgoocheling dat de spits een stalen constructie had."

Later bleef die toren een aantrekkingskracht uitoefenen op hem. Regelmatig ging hij op bezoek. Langs vrienden kwam hij in het bezit van de kerksleutel en dan werd de toren grondig geïnspecteerd. De passie voor torens allerhande was geboren. Als hij ergens zag werken aan een toren, dan ging hij ongevraagd kijken. Als er ergens kermis was en de kerk met toren was te bezichtigen, dan was hij van de partij. Zijn interesse ging vooral naar die delen die niet voor het publiek toegankelijk waren. Een gesprek met de bewaker of gids was dikwijls voldoende om iets meer te vernemen. En het eindigde meestal tussen de balken van de klokketoren.

Als schrijnwerker vervulde hij geruime tijd een opdracht in de ruime kelderverdieping van de basiliek van Koekelberg. Tijdens de kerkelijke diensten was het verboden te boren of te kloppen. Er was dan een rustpauze. Van deze tijd maakte Jef gebruik om de in aanbouw zijnde koepel te bezichtigen. Weldra kende hij verschillende opzichters en volgde hij de opbouw van deze toren mee. Hij heeft nog steeds een grote passie voor gebouwen met een toren. Hij bezocht ontelbare kerken en torens in binnen- en buitenland, van Koekelberg tot Kopenhagen.

Toen Jef, begin van de jaren 80, zijn werkhuis uitbreidde met een nieuwe toonzaal, ontstond hierdoor een hoek. In deze hoek zou een toren niet misstaan. Zijn besluit was vlug genomen; hij zou een toren bouwen, maar veel hoger dan de drie Westroodse torens.

Omwille van dit nieuwe idee ging hij terug naar zijn "Londerzeelse" toren kijken. Deze toren werd zijn model maar het metalen geraamte moest vervangen worden voor een eikenhouten constructie. Zoon Erik tekende het plan op een triplexplaat. Het haantje kon er net niet bij.

Het zou een toren worden van ongeveer 36 m hoogte. De stenen onderbouw zou 20 m hoog zijn en een houten spits van 16 m. De stenen onderbouw zou voorzien worden van een wandelgang en balustrade, een uurwerk in de toren en een paar klokken, voor het uur en het halfuur. Verder met vier zijtorentjes en venstertjes. Op de spits een haantje als windwijzer. Hij ging ook op zoek naar een klok, maar waar?

In de gouden gids vond hij enkele adressen van klokkegieters. Op een dag reed hij naar Ninove. Geen resultaat. Daarna belandde hij te Herent bij de firma "Cloc-o-matic". Daar kocht hij een klok van ongeveer 85 kg. Deze klok was ooit gegoten door de bekende Leuvense klokkengieter Jaak Sergeys.

Hij liet zijn buur, Florent Talboom, een metalen klokstoel maken. Deze klok luidde voor het eerst bij het huwelijk van zijn buurmeisje Karin Talboom, de dochter van Florent.

En Jef droomde reeds van een officiële inwijding. Dan moesten de pompiers van Londerzeel langskomen om na te gaan wat er het hoogste was : hun brandladder of zijn toren. Hij wou er een ontmoetingsplaats van maken voor de parochiale feesten en de fanfare zou er "torenconcerten" kunnen houden.

Hij dacht nog verder. Hij zou het kerkje van Westrode onder handen nemen. Hij tekende verschillende plannen. Het klokje zou hij behouden omwille van de folklore; men moest de toren nog steeds kunnen "binnenzetten" bij regenweer. Er zouden twee grotere zijtorens bijkomen. De Westrodese aannemer Pieter Vandenbergh zou het metselwerk voor zijn rekening nemen. Jef zou zorgen voor de torenspitsen. De gemeente moest maar het materiaal leveren. Want Westrode moest een heuse "Notre Dame" hebben. Over deze plannen is toen vergaderd ten huize van Jef, met vertegenwoordigers van de kerkfabriek en de gemeente. Maar het idee heeft nooit gestalte gekregen.

Aan een journalist verklaarde hij eens: "De mensen hier zeggen dat ik nogal speciaal ben en ik moet het nog geloven ook. En als ik iets doe, moet het iets heel anders zijn dan de alledaagse schrijnwerkerij, iets waarin ik mijn "goesting" kan doen. En ik doe het goed, ik ben toch de Sjoeter of niet ?"

En Jef bouwde zijn stenen onderbouw.

Jef liet het betonmolentje draaien, nam het truweel, mortel en stenen en werkte in zijn vrije uren, ook op zon- en feestdagen, aan zijn toren. Hij hanteerde schietlood en waterpas als een volleerd metser, goot betonplaten als onderbouw voor zijn verdiepingen. Zijn buurman Florent Talboom stond Jef met raad en daad bij. Luc, de zoon van Florent, berekende de sterkte van het metselwerk. Hij liet zijn lastlift gebruiken voor de aanvoer van stenen en mortel. De achtkantige toren werd gebouwd in de hoek van het werkhuis en toonzaal.

Beetje bij beetje groeide de toren en de burens kwamen belangstellend kijken. Ook passanten stopten en kwamen een kijkje nemen. Zo kwam op een zomerse dag, de grijze drukker Verhulst uit Londerzeel per fiets naar Westrode. Aan Sjoeter stopte hij en keek naar het "kunstwerk" Frans van Sjoeter, de gewezen melkboer van Londerzeel en halfbroer van Jef, kwam er toevallig ook voorbij. Een intens gesprek volgde, met de nodige gebaren.

Iedereen gaf zijn mening, sommigen spraken er met bewondering over. Anderen vonden dat hij goed gek was om een heuse toren neer te planten. Maria, zijn vrouw, vond de bouw maar "zotte" toeren van Jef. Maar hij bouwde en bouwde voort aan zijn toren, zonder dat er een ingenieur of architect aan te pas kwam.

In de krant "Het Nieuwsblad" verscheen op 6 augustus 1982 een artikel van VJM (Jef Verbesselt uit Meise) met als titel "Jef, schrijnwerker van Westrode, bouwt zijn eigen klokketoren". Hierdoor werd meer ruchtbaarheid gegeven aan Jef's toren. Meerdere nieuwsgierigen kwamen nu een kijkje nemen.

Jef werkte van de lente 1982 tot mei 1984 aan zijn stenen gedeelte. Het werd een achthoekige onderbouw met een doorsnede van 5 m. De vier verdiepingen hebben een totale hoogte van 12,5 m en niet 16 m zoals voorzien. Op het gelijkvloers is er een ruimte met ingangspoortje, dan een eerste verdieping, gevolgd door de beiaardkamer. Deze werden uitgewerkt met een eiken zoldering.

Op de bovenkamer rust de torenspits. De bijhorende vier hoektorens en wandelgang en balustrade zullen later worden afgewerkt. Alle vensters zijn omzoomd met Franse steen.

De beiaard speelt zo schoon hij kan.....

Jef had reeds een klokje van 85 kg. Nu zocht hij nog een grotere klok voor wanneer zijn bouwwerk voltooid zou zijn. De firma Sergeys uit Leuven, de laatste Belgische klokkegieterij, had haar deuren gesloten. Met een vriend reed hij eens naar Nederland. Daar botste hij onverwachts op de Firma Petit en Fritsen. Jef verving het torenuurwerk door een muurbeiaard van 15 klokjes. De grootste klok weeg 28 kg., de kleinste 10,3 kg.

Het geluid van de klokken is op 1/300 van de toon gestemd. Alle klokken wegen samen 235,5kg. Op de grootste klok staat geschreven : "Bij Fritsen ben ik geboren, nu hang ik in Sjoeters toren".

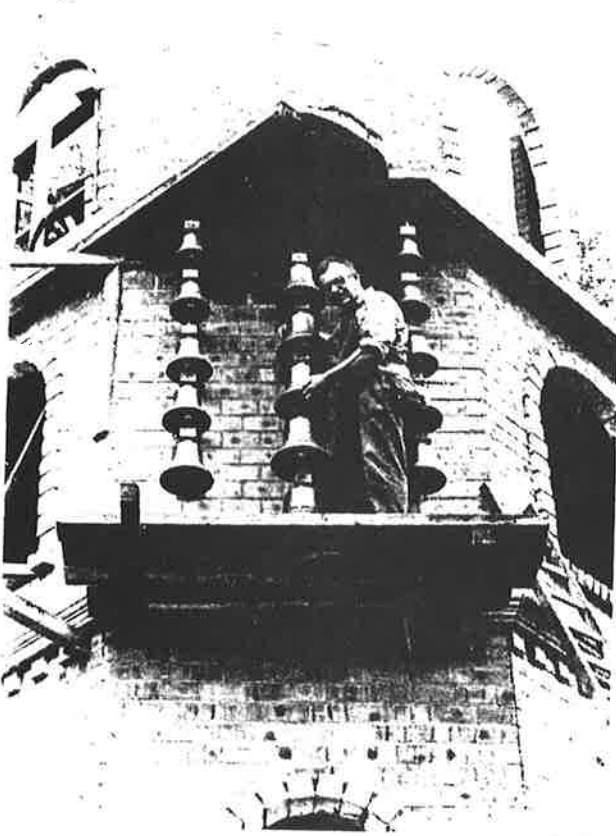

Foto v. K.

Er werd aan Pater Jan Feyen, beiaardier van Grimbergen en pastoor te Imde, gevraagd om enkele volksliedjes te laten registreren. Daar is niets van terechtgekomen. Pater Feyen overleed op 20 januari 1993.

Op zondag 28 februari 1987 werden door de B.R.T.-televisie, tijdens het satirisch programma van Herman Van Molle "Alleen al het idee", mensen ten tonele gebracht van 0 tot 108 jaar. De toren met de beiaard verscheen op het scherm met Jef als vertegenwoordiger voor de leeftijd van 53 jar.

Vanuit zijn toren wist hij te vertellen: "Gans de toren is in eik gemaakt. De beiaad speelt om 7 uur het lied van "Broeder Jacob", omdat de geburen geire lang slapen..." De beiaard speelt thans niet meer. De computer staat in een onverwarmde plaats, en naar men zegt heeft het vocht de computer doen zwijgen.

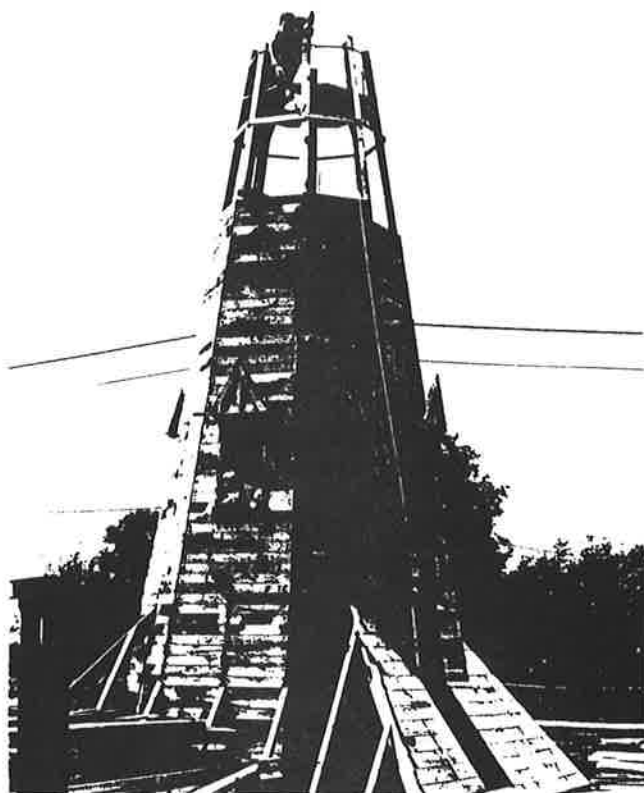
De eiken torenspits

De torenspits werd in verschillende fasen gebouwd. Het onderste deel, begonnen in juli 1984, kwam klaar rond 15 augustus. De basis was een vierkant van vijf op vijf meter. Nadien gaat het over naar een achtkant tot aan de top. In september werd de punt van de toren gemaakt in het werkhuis. Het onderste deel stond toen in weer en wind. Jef maakte de spits zonder een berekening te maken. Hij bouwde

zijn constructie sterk genoeg, zodat de spits bestand was tegen weer en wind. Vele buren, vrienden en passanten kwamen de eiken torenspits bewonderen. Kwam er een geïnteresseerde dan liet hij de vijftien klokjes even een extra liedje spelen.

Op 9 september 1984 kwam de eerste autobus op bezoek : Nederlanders uit de gemeente Waalre waarmee de gemeente Meise is verbroederd. Burgemeester Frans Kerremans verwelkomde op het gemeentehuis de Nederlandse vereniging "Tot Nut van 't Algemeen". Hij gaf de raad om Westrode aan te doen om naar de toren van de dorpsfilosoof te gaan kijken. De inrichters van het Davidsfonds hebben op mijn voorstel, de weg "omgelegd" langs Westrode en Nieuwenrode, om zo de Grimbergse abdij te bereiken. De Noord-Brabanders keken vol bewondering naar het werk van onze Westrodenaar. Toen ik zei dat de beiaard gegoten werd in Nederland, werd aanstonds de naam van Petit en Fritsen genoemd door één van de deelnemers.

Jef was toen afwezig. Iemand van het gezin liet de beiaard spelen. In de autobus trachtte ik het motief tot het bouwen van de toren te verduidelijken. Toen Jef dit "Hollands" bezoek vernam, was zijn spontane reactie : "Nu dat ik weg ben, dan komen die Hollanders naar mijne toren kijken". En de "Hollanders" schreven in een bedankingsbrief : "De bezichtiging van de in aanbouw zijnde toren van de schrijnwerker, het bezoek aan de abdijkerk...zijn elementen geweest van dit bezoek, getuige ook van een voldaanheid van het huiskerende gezelschap".

Buurman Florent Talboom versterkte de punt van de spits met ijzeren banden van 5 cm bij een dikte van 8 mm. De banden waren ongeveer 1m20 lang en ingewerkt in de eiken balken van 10 cm op 10 cm. De latten werden vastgezet met 5 bouten en moeren in een verzinkte uitvoering. Op de punt van de spits werden nog twee ronde staven van een halve meter tot een lus geplooid en in een kruis gelast.

Hierdoor kreeg men een ijzeren oog, om de houten spits op te lichten en op de stenen onderbouw te plaatsen. Op dit oog werd een bus gelast om het haantje van de toeren vast te schroeven. In de spits werden de verdiepingen bereikbaar gemaakt door trapladders.

Er werden ook voethaken geplaatst om van het bovenste venstertje naar de top te gaan. Alle metalen delen werden zwart geschilderd. De eiken spits kreeg een hoogte van 12.5 m en niet de aanvankelijke voorziene 16 m.

Ondertussen werden op de ribben plankjes geslagen als ondergrond voor het plaatsen van de leien. Wij kregen een achtkantige houten torenspits. Op 3 augustus 1984 was de houten spits afgewerkt. De punt werd nadien in plastic ingepakt en met zelfklevende banden afgeplakt tegen de regen.

De toren in weer en wind

In de maand september kreeg de houten toren een flinke doop. Volgens de weerman was het de natste maand sinds 1839. Sommige plankjes trokken krom. Vanaf 5 tot 11 januari 1985 stond de toren in de sneeuw bij een nachttemperatuur van -15 graden. De beiaard trok zich van het weer niets aan en liet zich, om het halfuur, horen met zijn deuntje.

In februari en de maanden erna werd niet gewerkt aan de toren. Florent en Jef waren nu bezig aan een windmolen. Het werd een Vlaamse staakmolen op schaal 1/5. Zij begonnen ook nog aan een tweede windmolen, maar deze werd niet afgewerkt. Ondertussen maakte Jef verschillende grote en kleinere torentjes voor zijn klanten. Door het gure weer werd pas in mei 1985 begonnen met het plaatsen van de leien. Jef kreeg hulp van zoon Erik.

Tijdens het pausbezoek aan ons land stak Jef de vlag uit op zijn toren. Hij kreeg in juli vele deelnemers van de eerste "Verkensputtocht", ingericht door het Oudercomité van de plaatselijke gemeenteschool, op bezoek. Er werden vragen gesteld over het aantal klokken; zijn eerste klok was verdoken opgesteld.

Ook de K.W.B.-afdeling van Westrode kwam op bezoek tijdens de wandeling van "Project 2000". Deze wandeling kaderde in een actie van K.W.B.- nationaal en ging vooral over de veiligheid en de milieuproblemen in onze dorpen.

Op 31 juli 1985 stond rond 8 uur 's avonds aan de kerk te Westrode een brandweerwagen van Londerzeel met uitgeschoven ladder, richting: het klokje. Jef en een brandweerman zaten op de ladder voor een onderzoek van het torentje. Zij stelden vast dat het hout gedeeltelijk rot was.

Als bewijs brak Jef enkele stukjes hout af en gooide die naar beneden. Het plan met de maten werd getekend op een plank. Er moest een nieuwe toren komen, vond Jef. Hij ging op zoek naar foto's van de eerste toren en vond die ook. Aan de hand van die foto maakt hij een tekening van de eerste toren. De schrijnwerker - torenbouwer maakte een getrouwe kopie van de eerste toren voor de kerk van

Westrode, zonder dat de pastoor of het gemeentebestuur het wisten. Jef heeft bijna drie jaar moeten wachten eer de gemeente de toelating gaf, om deze toren te plaatsen. Het kruis werd kunstig gemaakt door Florent Talboom. Hij herstelde ook de klepel van de klok en gaf hem zijn ronde bolvorm terug. De nieuwe toren weegt 700 kg en is 10 m hoog. Hij werd onder grote belangstelling op de kerk geplaatst op 15 september 1988.

Volgens Jef had Westrode nu een kerktoren die men niet meer kon "binnenzetten" als het regende. Met zo een eiken toren was men gerust voor meer dan 100 jaar.

(wordt vervolgd)

Michel Van den Broeck

VOLKSKUNDE

Het verenigingsleven in Meysse

Onvolledige lijst van de geregistreerde verenigingen :

- 1412 St.- Sebastiaan St.-Brixius Rode
- 1532 Sint-Sebastiaan Meysse
- 1836 Koninklijke fanfare St.-Cecilia Wolvertem
- 1875 Fanfare Concordia Meysse
- 1903 Koninklijke Maatschappij De Gewezene Soldaten van het Belgisch Leger van Meysse
- 1910 Boerengilde St.-Brixius Rode
Boerengilde Meysse (stichter Franciscus Haeck)
- 1911 Spaarmaatschappij "Zorg Vooruit" - van Meysse
- 1924 Boerinnenbond van Meysse
- 1925 Boerinnengilde St.- Brixius Rode
- 1927 Davidsfonds Meysse - Wolverhem
Koninklijke Fanfare De Verenigde Broeders van Meysse
- 1946 Chirojeugd
De Witte Pen

Jef De Cuyper

HAD SINT-BRIXIUS RODE OOK ZIJN "PRIESTER DAENS"?

Zoals bekend bezit de parochie Sint-Brixius-Rode geen oude archieven. Het volledig herstel van de parochie (na de Franse en Hollandse Tijd) met pastoor Petrus Boven (1839-1867) betekende ook het begin van het huidige parochiearchief. We nemen ons voor om in de nabije toekomst in dit tijdschrift naast de inventaris van het huidige parochiearchief ook een aantal elementen te publiceren die een licht werpen zowel op de figuur van de opeenvolgende pastoors als op de ontwikkeling van de gemeenschap van Sint-Brixius-Rode.

Deze eerste bijdrage handelt over pastoor Daniël Meert. Er zijn verschillende redenen om hem eerst aan de beurt te laten komen. Hij was de langst dienende pastoor (van 1883 tot 1916) en, zoals de hierna volgende bijdrage leert, een merkwaardige figuur. Iemand die gelijkenissen oproept met de geherwaardeerde figuur van Priester Daens.

Bovendien bezitten wij een schrift uit 1900 met zijn ontwerp van antwoorden op een vragenlijst over de parochie.

Het is niet duidelijk of pastoor Meert zelf heel de tekst heeft geschreven. Details o.a. over zijn levensloop werden immers niet meteen ingevuld maar later met kennis van zaken (dus vermoedelijk door de pastoor) met potlood bijgeschreven. Deze handelwijze en ook andere aanwijzingen duiden er op dat de pastoor de tekst minstens heeft nagekeken. Vandaar dat wij de inhoud van het schrift behandelen als zijnde van pastoor Meert.

In die tekst komen interessante elementen voor om de figuur van deze opmerkelijke herder te kunnen plaatsen in een breder kader.

1. Pastoor Daniël Meert

Z.E.H. Daniël Meert werd geboren op 4 maart 1840, priester gewijd te Brussel op 18 september 1869 en pastoor van Sint-Brixius-Rode benoemd op 16 maart 1883. Vijfentwintig jaar later, op 16 maart 1908, werd hij door zijn medebroeders van de abdij Grimbergen gehuldigd om zijn zilveren pastoorsjubileum te "Rhode S. Brice" (sic).

De 145 regels tellende lofzang - waarvan we hier de aanhef publiceren - is opmerkelijk. Niet slechts omwille van de lengte, maar ook om de informatie die hij bevat.

Het gaat om een lofrede en dan nog door medebroeders. Enige overdrijving is dus te verwachten. Toch kan men uit de tekst naast een aantal kwaliteiten van

de pastoor ook enkele beoordelingen van de sociale situatie en van het kerkelijk leven afleiden die het niveau van de feestelijke algemeenheden overstijgen.

Priester Gods

Het is voor de hand liggend dat het priesterlijk optreden van pastoor Meert sterk in de verf wordt gezet. Hij is iemand "zegenend veld en arm gehucht, heil belovend en blijde toekomst, met zoete hoop op God";

Hij "leert trouw ten hemel opzien, waar geen zieleleed meer drukt, brengt sterkte en zegen, leert moedig 't lijden torsen, 't Godslam dragend, smekend heenreikt tot aan 's hemels hoogsten rand".

Pastoor Meert stelt tranen "en zuchten die de droeve zonde schiep...in het droef gemoed van een rust'loos zondaars herte dood en stormen zwijgen doet...in een steenen herte liefde en hoop te planten weet".

Uit deze wat gezwollen taal blijkt toch duidelijk dat de priester werd gezien als diegene die, zoals God zelf, met alle vormen van menselijk leed begaan is en dat niet om het lijden te "zegenen" maar om er een perspectief aan te geven : toekomst en hoop.

Een priester moest in die tijd niet slechts begaan zijn met het lijden van geestelijke aard. Hij moet Gods hoopvolle aanwezigheid ook brengen op veld en arm gehucht.

Een deugdelijke herder.

Pastoor Meert wordt dan ook niet slechts geprezen omwille van zijn voorzichtigheid, wijsheid, plicht en eergevoel.

Hij wordt vooral opgehemeld omdat hij, als "pastor Christi", als priester Gods begaan was met het lot van de noodlijdende medemens.

Hij was een "man van waardigheid en liefde". Zijn priesterlijke waardigheid ging samen met een "hert" gemaakt uit medelij". "Gij herder liet u steeds erbarmen om 's armen menschen spijtig lot". Dat spijtig lot van mensen krijgt een nadere omschrijving waar deze pastoor genoemd wordt "engel van den werkman".

Pastoor Meert moet iemand geweest zijn die sterk begaan was om niet slechts de troost in de hemel te verkondigen, maar ook om de troost van de hemel op aarde zijn uitwerking te doen vinden. Met nadruk wordt hij genoemd "volksverlichter" en "vredestichter", "die den vrede bracht in huis".

"Troostend'engel van het menschdom"

Opvallend in deze ode is de beschrijving van de noodlijdende mens. Verschillende typen worden met name genoemd. Voor de hand liggend "de zieken...die gij ten hemel zondt" en de zondaars gewond en verkankerd "door der zonden giftige smert". Ook de wees "dankt.....liefd'rijk uwen naam". Opvallend is de aandacht voor de werkende en bejaarde mens. De landarbeider wordt geschilderd als "den rug gekromd ten arbeid, stil.... zwoegt en zucht.... 't hoofd dat neergebogen, moed'loos op de spade bukt...wroetende slavenhanden".

Men kan moeilijk zeggen dat uit deze teksten een doffe aanvaarding blijkt als zou de gegeven maatschappelijke orde van ongelijkheid en lijden door God gewild zijn.

Daarnaast is er ook een opvallende aandacht voor de bejaarde mensen. Zij worden omschreven als "In den grauwen avondnevel...knielend voor 't Kruis. Die 't jarental niet meten, dan met lijdenspeil en - smart, die gegriffeld in de plooiën van hun bleeke voorhoofd staat".

2. Sint-Brixius-Rode in 1900

In de lofprijzing aan het adres van pastoor Meert komen ook drie strofen voor gewijd aan Rhode, waarbij het vooral over het "vreedzaam kerksken" gaat.

"Rhode, stil en lieflijk dorpen
o wat prijkt ge nu toch schoon
Met uw kerkje dat uw herder
Vlocht een nieuwe liefdekroon."

En in de richting van de pastoor wordt gezegd "Voor eeuwig draagt (Jezus tempel) nu de stempel van uwen iever voor Gods eer!" Zoals algemeen bekend heeft de restauratie van onze kerk onder pastoor Meert plaats gehad. Op de dag van zijn jubileum was de restauratie reeds voltooid.

In het hogergenoemde schrift staat dat in de loop van 1900 "Alleenlijk de afmeting en het onderzoek (heeft) plaats gehad om de kerk van St. Brixius Rhode te vergroten".

Hieruit kunnen we dus opmaken dat de aanzet voor de restauratie inderdaad in 1900 ligt en dat klaarblijkelijk het oorspronkelijke opzet ook een vergroting van het kerkgebouw beoogde.

In verband met een ander gebouw schrijft hij: "Over dit punt (de bouw van de pastorie op kosten van de inwoners, nadat de eerste pastorie door de Fransen werd in beslag genomen) zullen wij aanstonds verdere uitleggingen geven want voor wat de hedendaagse geschiedenis betreft

heb ik als pastoor de oorkonden in handen..."

Spijtig genoeg eindigt het schrift met deze mededeling. Hier wordt niet slechts duidelijk dat pastoor Meert sterk bij het op schrift stellen van deze nota's betrokken was, maar ook dat hij over geen oude archieven beschikte. Zoals verder zal blijken, moest hij of diegene die hem hielp bij het schrijven, om oudere documenten te raadplegen, naar Brussel.

Onze parochie in cijfers

Op 31 december 1899 telde de parochie 350 zielen waarvan 250 te communie gingen. In dat jaar werden 3 huwelijken opgetekend en 8 doopsels. De vrouwencongregatie van de H. Familie telde in hetzelfde jaar 75 leden.

Cultusplaatsen

In de vragenlijst die pastoor Meert moest invullen, ging het ook over andere cultusplaatsen in de parochie. Daarbij verwijst hij naar de kapel op de 's Herenweg waar ter gelegenheid van de twee processies - Sacramentsdag en Patroonsfeest - de zegen werd gegeven. Ook zegt hij dat de inwoners veelvuldig ter bedevaart gaan naar de boskapel "O.L. Vrouw, behoudenis der zieken" in Wolvertem.

In die context schrijft hij ook dat men hier geen grote kruisen langs de wegen aantreft zoals in de Vlaanderen.

"De gewoonte bestaat nochtans kleine kruisen langs de wegen bij overluidens te zetten".

Zijn er onder ons nog mensen die dit gebruik hebben gekend ? Waar werden dergelijke kruisen geplaatst ? Hoe zagen ze er uit ?

De bevolking

"De laatste optelling in den landbouw heeft bewezen dat de helft der inwoners een bestaan heeft in de nijverheid en ambachten buiten den landbouw". In St.-Brixius-Rode was in 1900 de voornaamste nijverheidstak "de onlangs ingerichte melkerij".

Verder schrijft pastoor Meert : "De taal in Meysse gesproken is de vlaamsche taal voor 9/10 inwoners en de Fransche taal voor de bedienden van het Keizerlijk Hof van hare Majesteit de Keizerin Charlotta".

Onderlinge bijstand

Als een zeer belangrijk gegeven noteert de pastoor "Sedert lange jaren bestaat er in de gemeente Meysse en dat op de parochie van St. Brixius zelf eene maatschappij van onderlinge bijstand en dat in kwestie voor de verzekering van 't vee. (...) Het eenige artikel bestaat in de voorschrijving van de verplichting op elk lid wegende om het medelid dat zijne koe komt te verliezen geleidelijk te ondersteunen en zoo 't gezin van den ondergang te redden".

Geen evers maar stekelverkens

In zijn nota's herneemt pastoor Meert ook de geschiedenis van onze parochie zoals die door A. Wauters in de vorige eeuw wed beschreven. Deels citeert hij de franse tekst, deels vertaalt hij, soms op een voor ons wat ongebruikelijke manier : "In 1429 kwam de dame de Bergheys op de stekelverkens in de bosschen van Eversem jagen en nam hare intrek in hetkasteel van de Merode". In Eversem werd dus niet op evers maar op stekelverkens gejaagd !

Over de brouwerij

Pastoor Meert verwees voor de historie niet slechts naar Wauters, maar ging zelf of door tussenpersonen in archieven te Brussel opzoekingen doen. Soms was een detail ontgaan en dan staat er : "Ten jare 1531 bestond te Rhode eene brouwerij die toebehoorde....(Hier zal ik opnieuw naar Brussel gaan)".

Tenslotte en als brug naar een volgende aflevering wil ik hier aanhalen wat in het schrift van pastoor Meert over het onderwijs staat. De "aangenome bewaarschool is bestuurd door eene juffer Vanderveken inboorling der parochie zeer bekwaam van voorbeeldig gedrag. De stichting ervan dagtekent bij het eindigen der ongelukswet van 1879 dus in 1884". In de marge staat in potlood geschreven "Mijnheer pastoor vriendelijk verzoek te verbeteren het uwe bij te schrijven".

Deze marginale nota is ofwel van de pastoor van Meise, want de vragenlijst werd in samenspraak tussen de twee pastoors beantwoord. Ofwel is ze van de hand van meester Bladt gezien het onderwerp.

Immers, onder pastoor Meert was meester J.B. Bladt onderwijzer te Sint-Brixius-Rode (1). Uit enkele documenten (o.a. een anonieme brief) blijkt dat de relatie tussen de pastoor en deze onderwijzer op sommige ogenblikken nogal woelig is geweest. Wellicht was in 1900 alles nog peis en vree.

In een latere bijdrage komen we hierop terug.

Marcel De Pauw msc

Pastoor van St. Brixius-Rode.

(1) Zie : Van den Broeck, M. De kroniek van Sint-Brixius-Rode en...p7. In : Uit de geschiedenis van Rode-Eversem-Limbos, 1993. En ook : Onze school : het prille begin. In : Gemeenteschool Sint-Brixius-Rode. Jubileumbrochure 1870 - 1985.

Sint-Brixius Rode - zomer 1993

THE LADY IN BLACK...

Traag rijdt de koets door de lanen van het park. Van Diest, haar lakei, zit stokstijf naast de koetsier. Keizerin Charlotte is meestal in het zwart gekleed. Ze kijkt rond, en ook al schijnt zij verstrooid, er is niets dat haar echt ontgaat...waardoor niemand die ze voorbijrijden, het zal wagen, niet een paar stappen achteruit te gaan en haar eerbiedig te groeten. Zo werd het hun opgedragen. Het is echter verboden door haar hofhouding ook maar één woord tot haar te richten. Eén enkele keer per jaar op 15 augustus, als de processie statig langs de landweg die naast het park loopt, voorbij de grote ijzeren ingangspoort trekt, komt de Keizerin met haar hele gevolg de mensen groeten. Men deelt snoep uit aan de kinderen. Soms richt zij heel even het woord tot een vrouw of een kind, nooit tot een man. Met een korte knik laat ze verstaan dat ze weet dat iedereen er is. En velen waren er inderdaad, die nieuwsgierig keken naar de vrouw die zij wel zagen voorbijrijden in het park maar zeer moeilijk van op afstand konden zien. Enerzijds was er de snoep voor de kinderen, anderzijds waren er ook de vele verhalen die over haar van mond tot mond werden verder verteld...van de borden en schalen die ze in het rond gooide als zij zich ernstig opwond.. van de koetsier die nog met "een half stuk in zijn voeten" van de dag te voren, op haar dagelijkse ronde door het park in een gracht reed, en op staande voet werd ontslagen ... en van Rosalieke die vertelde over de prachtige klederen met het vele borduursel en kantwerk waar zij uren aan streek.. want tot in haar laatste levensjaren bleef de Keizerin veel belang hechten aan haar kleding. Zij veranderde graag en veel van kledij. De kleur van de veters van haar schoenen was precies aangepast aan de kleur van haar kleding. Zij liet haar haren steeds kort knippen en droeg meestal met kant afgeboorde kappen. Zij is erg gevoelig voor complimentjes over haar garderobe. Men vertelde dat de Keizerin vele mooie tekeningen en schilderijen maakte, en ook het fijne borduurwerk voor het altaar in de kapel was van haar hand. Helaas, als alles weer wazig wordt speelt zij, midden in de nacht, op de piano het Mexicaanse volkslied.

Soms galmen door het kasteel de luidruchtig gevoerde gesprekken met ingebeelde aanwezigen, afwisselend in perfekt Duits, Frans, Italiaans of Spaans. Gesprekken die slechts onderbroken worden door luide uitroepen en een scherp en schrill gelach.

Daarna is alles weer stil want dan zijn er weer de brieven.. en die waren er inderdaad elke dag weer opnieuw.. de brieven die het heden met het verleden overbrugden en waarin zij radeloos naar een oplossing zocht, een uitweg uit het labirint waarin zij was verdwaald.

"Het leven is nu eenmaal vol hoogten en laagten, men heeft niet het recht te klagen als men weet dat de toekomst alles zal herstellen"...van die toekomst waarover ze hoopvol schreef vanuit Miramar is alleen nog de eenzaamheid overgebleven, het besef dat er niemand meer is... Alleen zo nu en dan het bezoek van familieleden brengt wat kleur in haar bestaan. En zij komen graag. Vooral de kinderen geraken in de ban van de groene pracht die het kasteel omringt, de stallen met de paarden, de vijver met de eenden en het enorme speelterrein waar men het protocol heel even kan vergeten. De kinderen van Philippe die zij "les Flandres" noemt, zijn niet bang van de stille figuur die soms wartaal spreekt. Zij ontvangt hun altijd even vriendelijk. Ook Koning Albert I kwam zo nu en dan met de fiets van Laken naar Bouchout gereden, omdat hij ook graag in de stallen verbleef en er dikwijls bleef praten met de stalknechten.

Als de oorlog van 1914-1918 losbarst beseft Charlotte wel dat er iets gaande is wanneer de kanonschoten overal te horen zijn, maar zij beleefde het toch allemaal vanuit haar eigen wereld. De bezetter laat haar met rust en een grote pancart werd aan de ingang van het park opgehangen:"Dit kasteel wordt bewoond door hare Majesteit de Keizerin van Mexico , schoonzuster van onze bondgenoot Keizer Frans Jozef van Oostenrijk". Een discrete oproep vertrekt naar de Ambassade van de Verenigde Staten en de toenmalige Ambassadeur Brand Whitlock, geeft onmiddellijk gehoor aan het verzoek : " wit brood naar Meise te brengen voor de Keizerin.... ".

Langzaam maar zeker is het voor iedereen duidelijk dat er van beterschap geen sprake meer kan zijn. Toch zal haar sterk karakter steeds weer opnieuw de bovenhand krijgen en scheidt zij rondom zich een wereld waarin zij lange pleidooien houdt tegen al wie haar vroeger omringde. Een papieren wereld, een illusie....

Van de hand van Laurence van Ypersele verscheen een werk met uittreksels uit de brieven die Keizerin Charlotte schreef van 16 februari tot 15 juni 1869. Charlotte verblijft tijdens deze periode in het kasteel van Laken. De meeste van deze brieven werden gericht aan Charles Loysel, een Frans officier, aan Napoleon III, haar vader Leopold II, haar grootmoeder Marie Henriette, en aan haar familie in Frankrijk.

Het is misschien wel interessant deze brieven eens door te nemen en even achter de schermen van het drama te kijken.

Laurence van Ypersele die dank zij de hulp van de Koninklijke Familie in het bezit kwam van deze briefwisseling, maakt een onderscheid in drie perioden.

In de eerste periode die gaat van 16 februari tot 22 maart 1869 schrijft Charlotte negen brieven aan Charles Loysel, één aan Napoleon III en één aan Maximiliaan van Oostenrijk. Zij schrijft deze brieven nog in de vrouwelijke vorm en ondertekent met "Charlotte", "Ch" of "C."

In deze periode komt "het gevaar" op de voorgrond. Overal liggen mensen op de loer die haar voedsel willen vergiftigen, haar giftige geneesmiddelen willen toedienen : men wil haar kost wat kost doodziek maken. Zij wil wegvlugten uit deze nachtmerrie. Zij lijdt in hoge mate aan vervolgingswaanzin....." Wij moeten vluchten uit deze wereld waar alles en iedereen ons in de steek laat, wij moeten vluchten uit dit universum waar men niet langer een onderscheid kan maken tussen wanhoop en dood, waar wij elke dag verstrikt geraken in een net waarvan de mazen door het vallend duister kleiner tonen maar waaruit dan plots weer met grote kracht revolutie en aanvallen naar buiten worden gestuwd....."

Eerst gelaten, nadien gedreven door een overlevingsdrang zal zij voortaan nog alleen haar vlucht voorbereiden. Haar plannen hierover legt ze uitvoerig uit in haar brief op 22 maart aan Loysel.

Tussendoor worden de drukke bezigheden stopgezet, omdat haar hevige depressies overvallen. En dan begint zij te denken aan zelfmoord. Een zelfmoord die echter wel heldhaftig moet zijn...zij wil sterven op het slagveld ... dan komt het verlangen om te vluchten weer terug. Een vlucht geleid door God en weer vertrekt een brief naar Loysel, dit keer vol wartaal over zelfmoord...."ik herhaal het, indien heel de wereld bezig is zelfmoord te plegen zal ik niet nalaten hetzelfde te doen, maar bedenk dat als iedereen zich edelmoedig opoffert voor zijn medemens en er niemand helpt, de hele wereld er aangaat !".....

In deze periode komt Napoleon III weer terug op de voorgrond. Napoleon haar laatste toevlucht, Napoleon de Oppermachtige omdat hij haar van deze ellendige wereld zal verlossen, Napoleon de Weldoener want hij heeft haar Loysel gezonden die haar zal helpen. Zij zal hem smeken, zoals zij voordien al zo dikwijls gunsten vroeg tijdens het Mexicaanse avontuur. Ergens weet Charlotte zeer goed dat zij dank zij Napoleon op de Mexicaanse troon belandde, maar zij weet evenzeer dat hij ook de oorzaak was van al haar ellende. Haat en liefde worden door elkaar gehaald : het ene wordt het andere.

Achter de figuur van Napoleon verschijnt dan weer Loysel, de Franse officier die door Maximiliaan werd aangeduid om haar te vergezellen naar Parijs. Naar hem worden vele brieven geschreven. En dan schrijft zij uiteindelijk aan Maximiliaan die volgens haar nog steeds in leven is. Zij schrijft hem op 3 maart :

Mijn geliefde,

Op wonderbaarlijke wijze heb ik U teruggevonden, de Voorzienigheid zal dan ook deze lijnen tot U brengen om te getuigen van mijn oprechte verbondenheid. Mijn gedachten en mijn hart blijven U toebehoren en U zult mijn geluk vervolledigen wanneer ik van U een paar woorden krijg. Ik stuur U een klein medaillon waarin mijn oog als kind staat afgebeeld, mag het U plezier doen het te dragen en aan mij te denken. Het is de afbeelding van de blik uit mijn ziel die zich nimmer van U laat scheiden".....

Na de achtervolging en het verlangen te vluchten treedt de tweede periode in. Van 24 maart tot 17 april schrijft zij 45 brieven aan Loysel en acht aan Napoleon.

Zij schrijft nog steeds vrouwelijk en ondertekent zoals in de eerste periode.

In deze periode blijft Maximiliaan de geliefde, die tijdelijk afwezig is, de enige echte band die haar met het leven nog verbindt. Zij vergelijkt hem met Christus die in Queretaro ter dood gebracht werd, nadien wordt hij Christus zelf.

Napoleon krijgt echter nu zijn ware identiteit.: deze van de Almachtige Vader. Heerser over de gehele wereld. En dan gebeurt er een ware gedaanteverwisseling. Eerst op 24 maart stelt zij voor aan Napoleon om het verbindingsteken te worden tussen Napoleon en zijn zonen. Twee dagen later schrijft zij hem dat zij voortaan veel meer brieven tot hem gaat richten daar zij nu deel gaat uitmaken van de familie. Van toegewijde dochter van de keizer, wordt zij plots de erfgenaam: Napoleon III en Eugenie zijn nu haar echte ouders. Zij heeft nog maar één wens, hen spoedig te ontmoeten te Parijs. Op 8 april schrijft zij : "Het ogenblik nadert, Hoogheid, dat ik mij in de armen van mijn echte ouders zal bevinden, van U Hoogheid en van Keizerin Eugenie".

Loysel, de afgezant die gezonden werd om haar te verlossen geniet haar volste vertrouwen. Hij is het immers die in Mexico aan haar zijde stond toen Maximiliaan afwezig was, en die Maximiliaan wist te redden van de dood te Queretaro. Loysel wordt plots haar broer, daarna de vertegenwoordiger van de Keizer, dan de Keizer zelf .

De plannen om te vluchten zijn er nog maar worden steeds vager. Charlotte wil weg uit de kooi. "De stoutheid van België en van haar familie maken van haar leven een onuitstaanbare nachtmerrie.....Ik wil mij laten kruisigen voor alle Fransen maar niet voor België ..."

Stilaan gaat het verlangen om te vluchten voorbij en maakt plaats voor de grote missie. Dat idee zal voortaan heel haar gedachtengang blijven bezighouden. Zij voelt zich geroepen tot een militaire carrière en krijgt het Franse uniform. Zij verzoekt Loysel haar met de oorlogstaktieken vertrouwd te maken en belooft een voorbeeldig soldaat te worden. Haar liefde voor het leger wordt totaal. Napoleon en de rest van de wereld hebben haar nodig ! Zij werkt oorlogsplannen uit tot in de kleinste details om weldra te gaan strijden te Waterloo, Texas en vooral in Mexico. Zij wil zelfs in België gaan strijden om betere tronen te vinden voor haar broers.

In dit wereldje komen weer drie personages naar voor :

Napoleon III is God, Maximiliaan is de verzezen Christus en Charlotte zelf de Heilige Geest, maar ook af en toe de Heilige Maagd. Loysel wordt nu Sint Jan Baptist de doper.

In drie weken tijd is haar geestelijke toestand totaal veranderd. De achtervolging heeft plaats gemaakt voor de briljante militaire carrière.

Haar hele houding wordt de getuige van de waarden van de 19de eeuw, zoals moed, eer en dienstbetoon.

De derde periode loopt van 18 april tot half juni, tot het einde van de briefwisseling die Laurence van Ypersele ter beschikking kreeg. Tot einde april verblijft Charlotte met haar familie te Laken. Vanaf 1 mei verhuist zij naar Tervuren waar ze tot in 1878 zal verblijven. Charlotte was veel liever in Laken gebleven, toch beperkt zij zich in haar briefwisseling tot het vermelden van haar nieuw adres.

Heel deze periode wordt gekenmerkt door het verlies van haar eigen identiteit. Op 18 april besluit Charlotte haar briefwisseling te ondertekenen met "Charles" of "Ch". Op 2 mei wordt het "C. Loysel, lieutenant-colonel". Er worden hopen brieven geschreven aan Loysel, geen enkele meer aan Napoleon III. Van 1 tot 15 mei worden vijfenvijftig aan Loysel geschreven en vier aan Napoleon II gericht. van 16 tot 31 mei duizend honderd acht en zeventig aan Loysel en acht aan Napoleon, en tenslotte van 1 tot 15 juni vijftien aan Loysel en één aan Napoleon.

Wat gebeurt met de drie voornaamste personages ? Napoleon III, is en blijft God de Vader maar stilaan wordt hij minder en minder vernoemd tot hij totaal in de vergetelheid raakt.

Het lot van Maximiliaan, is integendeel, verrassend. Plots wordt de geliefde echtgenoot verworpen. Hun huwelijk wordt ontbonden "met wederzijdse toestemming". Zij herwint haar vrijheid waarin zij nu een grootse toekomst tegemoet gaat. Alleen blijft Maximiliaans aanwezigheid toch belemmerd werken. Eerst de Gekruisigde van Queretaro, nadien herrezen in Londen..er moet iets ondernomen worden om zijn lot te regelen. Daarom laat zij hem maar in het huwelijk treden met Mevrouw Loysel (echtgenote van C. Loysel).

C. Loysel zelf wordt het centrum van haar delirium. Hun verhouding evolueert in drie fasen. Eerst wordt Charlotte een man : Charles, en gelijke van C. Loysel. Zij schrijft dat ze nog slechts wijn en water drinkt en dat haar ledematen op die van een man beginnen te gelijken.

"Ik heb verschillende voorwerpen gebroken, tafels omvergeworpen om aan te tonen dat ik niet langer wens gekweld te worden. Dit is, geloof ik, de juiste manier om geloofwaardig over te komen. Had ik op dat ogenblik een zwaard in mijn handen gehad dan had ik hiermee iemand doorboord zonder echter na te laten hem nadien het zwaard af te staan om met mij hetzelfde te doen...."

Op 23 april stelt zij voor aan C. Loysel om met hem in het huwelijk te treden, op voorwaarde wel te verstaan dat hij een man als echtgenoot wil aanvaarden. Zij is het die hem ten huwelijk vraagt, zijn bruidschat bespreekt en aan Napoleon zijn hand vraagt, waaruit blijkt dat C. Loysel de vrouw is geworden en zij de man.

Zij begint een periode waarin zij aanhoudend haar liefde verklaart, zich gelukkig noemt . Ze gaat zo erg op in haar emoties dat zij uiteindelijk in uitersten geraakt in een liefde waarin zij wil sterven..zij daagt hem uit in een duel.

Laatste fase, Charlotte is plots de tweelingbroer van Loysel of, om juister te zijn, zijn tweeling-echtgenoot. Zij wil zijn militair verleden verwerven om zo volledig in hem weg te zinken en nog slechts één te zijn. Napoleon III zal dit in een dekreet bevestigen. Vanaf nu ondertekent zij nog alleen met C. Loysel.

En dan komt het verzoek aan C. Loysel haar te doden. Maar eerst moeten zij elkaar geselen. En Charlotte begint zichzelf in haar fantasie te geselen, gaat er zo in op dat zij weer plezier vindt in het leven en zij raadt C. Loysel aan hetzelfde te doen.

Voor Charlotte is dit geselen gewoon een uiting van moed, een gebaar om de wereld te redden. De zweep vervangt het gebed. In deze periode daagt zij velen

uit tot een gevecht, Belgische militairen, haar Belgische familie, haar dokters, en uiteindelijk ook Bismarck, Mazzini enz. Toch is het alleen C. Loysel die haar mag doden.

Dood en leven hebben voor haar echter geen enkele betekenis meer, geen enkel verschil.

En dan begint zij huwelijken te regelen. Al de mensen die zij meent lief te hebben worden door haar uitgehuwelijkt, en dit om hun geluk en toekomst te verzekeren. Het zijn stuk voor stuk huwelijken waarin alleen de zielen verbonden worden, hun geslacht speelt hierin geen rol.

Nu zij in het huwelijk trad met C. Loysel houdt niets haar meer tegen om ten strijde te trekken aan de zijde van haar echtgenoot. Hun doel : de zege van Napoleon III ,van Frankrijk en van God. Zij beleeft dit alles zo hevig dat zij in een brief geschreven op 28 april zelfs de duivel uit de hel gaat verlossen !

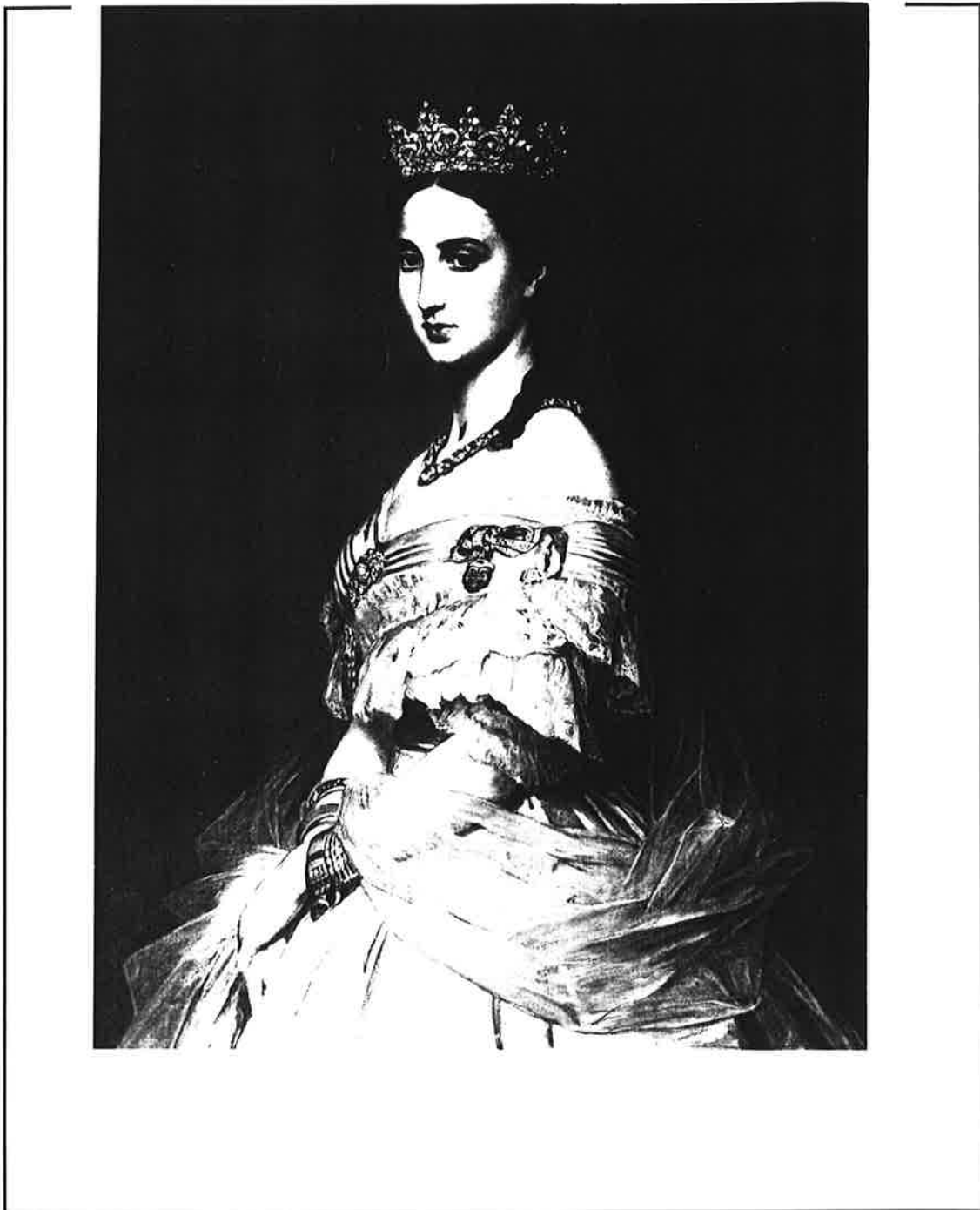
De depressies volgen elkaar op. Charlotte zal op den duur zichzelf vervangen door een derde persoon. Zij spreekt over een Prinses Charlotte die zij niet kent en ondertekent dit schrijven met "Keizerin van Mexico".

Wat opmerkelijk is in heel deze briefwisseling is dat Charlotte nooit een woord rept over haar ouders. Haar vader wordt zelfs vervangen door een ingebeelde vader : Napoleon III. Doorheen heel die doolhof van gedachten blijft zij volledig bewust van het feit dat zij in Mexico heeft geregeerd in afwezigheid van Maximiliaan. En tenslotte, kan zij de dood van Maximiliaan niet aanvaarden, ook al geeft zij toe dat haar huwelijk een totale mislukking was.

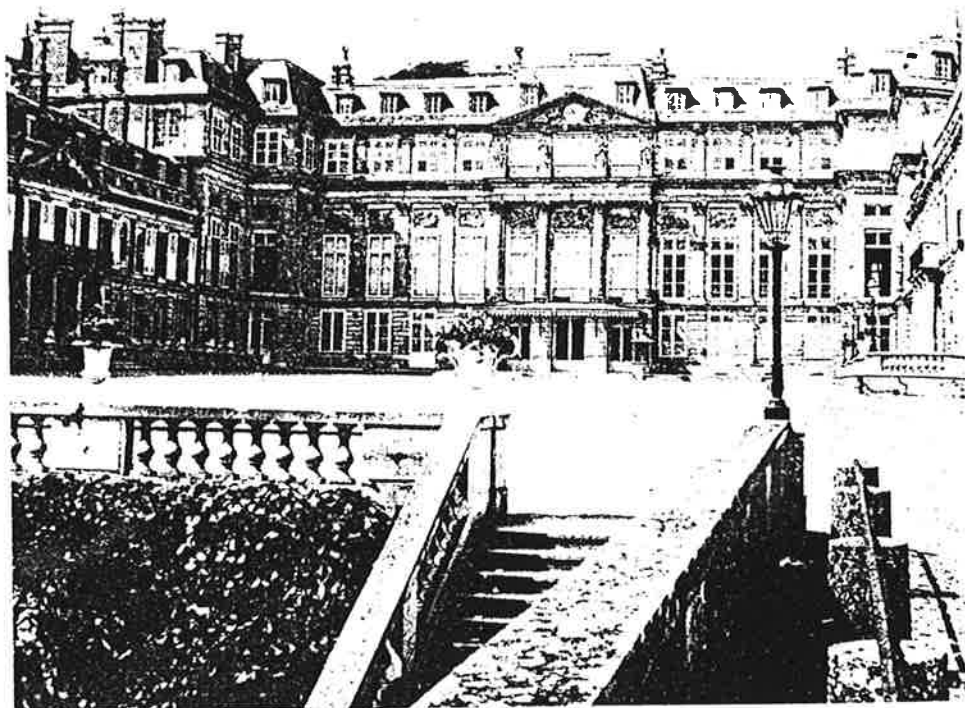
Indien men aandachtig haar brieven leest komt men tot de slotsom dat Charlotte haar ziekte gebruikt om de grote leemten in haar leven op te vullen. Al de idealen die zij, meestal door tegenslag, niet had kunnen realiseren worden nu werkelijkheid. Men vindt er haar grote organisatiegeest in terug, haar sociaal gevoel.

"Ik ben een pen in deze wereld, want ik doe niets dan schrijven"....

18 januari 1927....Een mantel van sneeuw dwarrelt door de lucht en de vlokken vormen één voor één de witte loper waarop de stoet stil naar haar laatste verblijf in Laken vertrekt...Marie-Charlotte-Amelie-Victor-Clementine-Leopoldine, prinses van België, aartshertogin van Oostenrijk, Keizerin van Mexico is niet meer. Een vrouw vol gaven, geboren om grootse dingen te verwezenlijken...een vrouw weggemoffeld in de nacht van menselijke bekrompenheid....een Keizerin !

Charlotte, Keizerin van Mexico, 1867-1868 Naar een schilderij van Franz Xaver Winterhalter . Dit portret werd gemaakt door de schilder tijdens haar verblijf in Parijs. Nu bevindt het zich in Hearst Castle, Californië. Rond 1867-1868 werd het werk gekopieerd door Alfred Graefle in opdracht van koningin Victoria. Zij was de nicht van Charlotte. Gedurende haar hele leven onderhield Charlotte een belangrijke correspondentie met haar.

Het kasteel van Saint-Cloud waar de weigering van Napoleon III het leven van Keizerin Charlotte voorgoed zou veranderen.

INHOUDSOPGAVE

Brabants Trekpaard	A. Warlop	1
Sjoeterstoren teWestrode	M. Van den Broeck	2 - 11
Volkskunde	J. De Cuyper	11
Had Sint-Brixius Rode ook zijn "priester Daens" ?	M. De Pauw msc	12 - 17
The Lady in black...	J. Cornelissen	18 - 25
Inhoudsopgave		26

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRETEKAS

kwaliteit is belangrijk !

**hoogstraat 1
1861 wolvertem
tel. 269.00.40**

**boechtstraat 21
1860 meise
tel. 269.08.93**

**agentschap meise
j. lombaerts
boechtstraat 28 - 1860 meise
Tel. 02/ 269.11.93**

**agentschap wolvertem
thierry van praet
hoogstraat 6a - 1861 wolvertem
tel. (02) 269.00.74**

Gemeentekrediet

MET MIJN BANK KOM IK VOORUIT.
